

Sygn. akt II S 18/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Starosta

Sędziowie: SO Janusz Kasnowski

SO Aurelia Pietrzak (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku M. P.

z udziałem M. W.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika

na skutek skargi wnioskodawcy M. P. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w toku sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w (...) pod sygn. akt I Co 617/13

postanawia:

1. stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie I Co 617/13 Sądu Rejonowego w(...),
2. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) na rzecz skarżącego M. P. kwotę 3.000 zł (trzy tysiące złotych),
3. zwrócić skarżącemu ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) kwotę 100 zł (sto złotych) wpłaconą tytułem opłaty od skargi ((...)).

sygn. akt: II S 18/14

UZASADNIENIE

M. P. wniósł skargę, w której żądał stwierdzenia przewlekłości postępowania o nadanie klauzuli wykonalności w sprawie o sygn. akt: I Co 617/13 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w (...)W związku z tym domagał się zlecenia Sądowi rozpoznającemu sprawę podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności, mających na celu zakończenie postępowania oraz zasądzenia od Skarbu Państw na jego rzecz kwoty 5.000 zł.

W uzasadnieniu skargi skarżący podał, że w dniu 13 lutego 2013 r. złożył do Sądu Rejonowego w (...) wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika J. W.. Pomimo upływu ponad roku jego wniosek nie został rozpoznany. W ocenie skarżącego, ani stopień skomplikowania sprawy, ani też inne okoliczności, nie uzasadniają tak długiego prowadzenia postępowania w tej sprawie. Zaznaczył, że brak rozstrzygnięcia uniemożliwia mu – jako wierzycielowi – podjęcie skutecznych kroków mogących doprowadzić do wyegzekwowania należności.

O złożeniu skargi zawiadomiony został Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w (...)który wniósł o jej oddalenie powołując się na argumentację przedstawioną w piśmie z dnia 21 marca 2014 r. przez Sędziego referenta w sprawie I Co 617/13. W piśmie tym Sędzia wskazał w porządku chronologicznym czynności podejmowane w sprawie (ich rodzaj i terminy), a nadto zwrócił uwagę na swój obszerny referat uniemożliwiający szybkie podjęcie czynności we wszystkich prowadzonych sprawach.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 13 lutego 2013 r. wnioskodawca – za pośrednictwem operatora pocztowego – złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi wykonawczemu w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w (...)w sprawie I Nc 1008/99 opatrzonemu w klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika J. W. – z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską. Oprócz o zasądzenie kosztów postępowania klauzulowego wnioskodawca wniósł o dołączenie do sprawy akt komorniczych w sprawie KM 1156/12 prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) P. G.. Powyższy wniosek wpłynął do Sądu Rejonowego w (...) w dniu 18 lutego 2013 r. Wówczas sprawę zarejestrowano w repertorium „Co”.

Dowód: zarządzenie /k.1 akt sprawy I Co 617/13/;

wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z dnia 13.02.2013 r. wraz z kopertą /k.3,5 akt sprawy I Co 617/13/.

Zarządzeniem z dnia 22 lutego 2013 r. zwrócono się do Komornika Sądowego wskazanego we wniosku o nadesłanie akt sprawy KM 1156/12. Zarządzenie to zostało wykonane w dniu 25 lutego 2013 r.

Dowód: zarządzenie z dnia 22.02.2013 r. /k.6 akt sprawy I Co 617/13/.

Komornik Sądowy pismem z dnia 13 marca 2013 r. – które wpłynęło do Sądu 18 marca 2013 r. – w załączeniu przesłał akta sprawy egzekucyjnej KM 1156/13.

Dowód: pismo Komornika z dnia 13.03.2013 r. /k.8 akt sprawy I Co 617/13/.

Zarządzeniem z dnia 24 czerwca 2013 r. wezwano wnioskodawcę do przedłożenia oryginału skróconego odpisu aktu małżeństwa dłużnika M. W. i J. W. oraz przedłożenia dokumentu, z którego wynika, że wierzytelność stwierdzona tytułem egzekucyjnym dotyczy czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonki dłużnika – w terminie 7 dni, pod rygorem oddalenia wniosku. Zarządzenie to zostało wykonane w dniu 8 lipca 2013 r.

Dowód: zarządzenie z dnia 24.06.2013 r. /k.9 akt sprawy I Co 617/13/.

Wnioskiem z dnia 17 lipca 2013 r., który wpłynął do Sądu 22 lipca 2013 r., wnioskodawca domagał się wydłużenia do 30 dni terminu, w który ma przedłożyć Sądowi oryginał skróconego odpisu aktu małżeństwa, ewentualnie zawieszenia postępowania do czasu dostarczenia tego dokumentu. Nadto wnioskodawca poinformował, że nie posiada dokumentu świadczącego o tym, że wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym wynika z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonki dłużnika.

Dowód: wniosek wierzyciela z dnia 17.07.2013 r. /k.11 akt sprawy I Co 617/13/.

W dniu 9 sierpnia 2013 r. wpłynął do Sądu oryginał skróconego aktu małżeństwa M. i J. W.. Jednocześnie wnioskodawca zwrócił uwagę, że przedmiotowa wierzytelność powstała w innym niż dzisiejszy stanie prawnym, w którym w celu uzyskania klauzuli na małżonka nie był potrzebny dokument świadczący o tym, że wierzytelność ta wynika z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonki dłużnika.

Dowód: pismo wierzyciela z dnia 06.08.2013 r. /k.22 akt sprawy I Co 617/13/.

Zarządzeniem z dnia 10 marca 2014 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 23 kwietnia 2014 r., godz. 9.40, sala 10. Zarządzenie to wykonano w dniu 10 marca 2014 r.

Dowód: zarządzenie z dnia 10.03.2014 r. /k.25 akt sprawy I Co 617/13/.

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w (...) nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty tego Sądu z dnia 17 stycznia 2000 r. w sprawie I Nc 1008/99 na rzecz wnioskodawcy przeciwko małżonce dłużnika J. W. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską z M. W. oraz orzekł o kosztach postępowania klauzulowego.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 23.04.2014 r. /k.30 akt sprawy I Co 617/13/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Ustawodawca w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. 2004 r., Nr 179, poz. 1843 ze zm. - dalej: „ustawa”) wskazuje, że przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, co oznacza naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy).

W orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania można mówić tylko wtedy, gdy pomiędzy kolejnymi czynnościami procesowymi występują długie, nieuzasadnione przerwy albo też pewne czynności nie są podejmowane w ogóle (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28.12.2012 r., II S 25/12, LEX nr 1254588). Zatem ma ona miejsce gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23.11.2010 r., II S 28/10, LEX nr 783363). Przy czym pamiętać należy, że przewlekłość postępowania jest pojęciem względnym, a zatem zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania.

Uwzględniając powyższe uwagi natury ogólnej Sąd Okręgowy wskazuje, że w sprawie I Co 617/13 o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, zarejestrowanej w Sądzie Rejonowym w (...) w dniu 18 lutego 2013 r., nastąpiła przewlekłość postępowania z winy tego Sądu. Do powyższego wniosku doprowadziła analiza czynności podejmowanych przez Sąd w sprawie pod kątem ich terminowości. Zwrócić należy uwagę na wystąpienie dwóch długich przerw w czynnościach podejmowanych przez Sąd, które nie były uzasadnione tokiem postępowania. Pierwsza z nich – krótsza – wynosiła trzy miesiące, natomiast kolejna, aż siedem miesięcy.

Po zarejestrowaniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, Sąd zwrócił się do wskazanego przez wnioskodawcę Komornika Sądowego o nadesłanie akt komorniczych, o których była mowa w treści wniosku. Akta o sygnaturze KM 1156/12 zostały dołączone do sprawy w dniu 18 marca 2013 r., zaś dopiero w dniu 24 czerwca 2013 r. zostało wydane zarządzenie wzywające wnioskodawcę do usunięcia braków formalnych wniosku. Biorąc pod uwagę charakter sprawy, niewątpliwie powyższa czynność powinna zostać dokonana znacznie wcześniej, aniżeli po trzech miesiącach od nadesłania akt.

W tym miejscu Sąd Okręgowy stwierdza, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo wezwał wnioskodawcę – skarżącego w tym postępowaniu – do przedłożenia dokumentu świadczącego o tym, że wiarygodność stwierdzona tytułem egzekucyjnym wynika z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonki dłużnika, albowiem tytuł egzekucyjny w postaci nakazu zapłaty został wydany w 1999 r. Wobec tego do stanu faktycznego istniejącego w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie art. 787 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z 2005 r., co wprost wynika z treści art. 5 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2004 r. Nr 162, poz. 1691). Wówczas przepis ten przewidywał, jedynie konieczność wysłuchania małżonki dłużnika przed nadaniem klauzuli wykonalności.

Wnioskodawca, po złożeniu w Sądzie oryginału odpisu skróconego aktu małżeństwa, co nastąpiło w dniu 9 sierpnia 2013 r., musiał aż siedem miesięcy czekać na wyznaczenie terminu rozprawy. Zarządzenie w tym przedmiocie zostało wydane dopiero w dniu 10 marca 2014 r. Konieczność tak długiego oczekiwania na podjęcie powyższej czynności przez Przewodniczącego – podobnie jak odnośnie zarządzenia z dnia 24 czerwca 2013 r. – nie była uzasadniona żadnymi obiektywnymi okolicznościami sprawy, ani też zachowaniem wnioskodawcy. Była wynikiem wyłącznie zwłoki Sądu.

W konsekwencji przedmiotowe postępowanie trwało ponad rok i do momentu złożenia skargi nie zostało zakończone. Zauważyć należy, że sprawa I Co 617/13 była typową sprawą o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. Nie wyróżniał jej na tle innych spraw tego typu skomplikowany stan faktyczny, czy też prawny, który uzasadniałby tak długie postępowanie. Świadczy o tym chociażby niewielka objętość akt tej sprawy (30 kart). W świetle tego zaistniałe przerwy pomiędzy poszczególnymi czynnościami Sądu nie mogą być inaczej oceniane jak tylko jako nadmierne i długotrwałe. Tym samym w rozpoznawanej sprawie prawo skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone.

Sąd Okręgowy ze zrozumieniem odnosi się do twierdzeń zawartych w uzasadnieniu stanowiska Prezesa Sądu Rejonowego w (...), a dotyczących znacznego obciążenia pracą Sędziego, u którego w referacie znajdowała się przedmiotowa sprawa. Jednakże zważyć należy, iż powyższa okoliczność nie może obciążać strony, w której interesie jest sprawne i szybkie przeprowadzenie postępowania. Fakt nadmiernego obciążenia pracą Sądu, związana z koniecznością podjęcia czynności w szeregu innych spraw – nierzadko wieloletnich i wielotomowych, nie może mieć żadnego znaczenia z punktu widzenia oceny przesłanek decydujących o stwierdzeniu przewlekłości postępowania, zawartych w art. 2 ust. 1 ustawy.

Przechodząc do zawartego w skardze żądania zapłaty kwoty 5.000 zł, na wstępie stwierdzić należy, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy uwzględniając skargę na przewlekłość postępowania, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Wskazana kwota, poza funkcją represyjną i prewencyjną, ma też znaczenie kompensacyjne. Zatem ma na celu także zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wskutek wadliwego działania wymiaru sprawiedliwości w praktyce. Określając wysokość należnej kwoty z tego tytułu trzeba mieć przede wszystkim na uwadze czas trwania postępowania, rodzaj sprawy, w której nastąpiła przewlekłość oraz jej znaczenie dla strony skarżącej (postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25.07.2013 r., II OPP 23/13, LEX nr 1348972).

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności, przede wszystkim fakt, iż postępowanie w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności, typowe w swojej kategorii, trwało przeszło ponad rok, co skutkowało niemożnością podjęcia w tym okresie przez skarżącego działań zmierzających do wyegzekwowania należnego mu świadczenia i tym samym podważyło jego zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, Sąd Okręgowy uznał, że kwota 3.000 zł jest odpowiednia w myśl art. 12 ust. 4 ustawy i w pełni zrekompensuje negatywne skutki związane z przewlekłym prowadzeniem powyższej sprawy.

Ubocznie Sąd Okręgowy wskazuje, że z uwagi na fakt, iż Sąd Rejonowy w(...)wydał już orzeczenie kończące postępowanie w sprawie I Co 617/13 w dniu 23 kwietnia 2014 r., nie było podstaw do zalecenia temu Sądowi podjęcia określonych czynności w wyznaczonym terminie.

Mając powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 12 ust. 2 w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy stwierdził przewlekłość postępowania w sprawie I Co 617/13 Sądu Rejonowego w (...) (punkt 1).

Na mocy art. 12 ust. 4 ustawy Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) na rzecz skarżącego M. P. kwotę 3.000 zł (punkt 2).

Kierując się natomiast treścią art. 17 ust. 2 ustawy Sąd Okręgowy zwrócił skarżącemu ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w (...) kwotę 100 zł wpłaconą tytułem opłaty od skargi (punkt 3).